

KÖZMŰVELŐDÉS

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	Kor
Félévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	•
Negyedévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	•

— Hirdetések díjszabás szerint.

Bőjti gondolatok.

I.

Az ó-kor keleti poézise épp úgy, mint a középkori hőselegenda, az emberi lélek mélységéből fakadó vágyat tükrözi vissza; a vágyat élet, teljes, örökké tartó élet után.

India bölcsői nem tudják elképzelni, hogy az élet megszűnik, — a lélekvándorlás ruhájába öltöztetik élet utáni vágyukat.

Hellas az Olympus derült magaslataira viszi herosait, ahol a boldogság sugarai-ban élnek.

A germán néplegenda Walkürök által Walhallába ragadtatja el hőseit, — az örök élet honába.

Csak Buddha, a végső lemondás paroxizmusában Nirvánát, teljes megsemmisülést hirdet.

Ez a megsemmisülés, az élet megszűnése, ellenkezik az emberrel született élet-vágygal.

Ezt az életvágyat maga Krisztus Jézus öntötte formába, erre építette isteni tanítását.

Leszállt a földre, hogy az emberek éljenek. Az élet céljáról, becséről, értékéről oly eszmét hozott a világra, melyről előtte az emberiségnek fogalma sem volt.

Szavaiban van az élet szelleme. Aki őt ismerik, élő vizek forrásából isznak, bírják az élet világosságát. Ő az út, az igazság és az élet.

Egész műve kedvez az életnek. Vakkoknak világot, némáknak beszédet, gyengéknek erőt, kétségbeesőknek bátorságot, kételkedőknek hitet, bűnösöknek bocsánatot ad. Saját életét adja, hogy az ember halhatatlan legyen.

Ő a feltámadás és az élet, és aki benne hisz, ha meghalt is, élni fog.

Az emberiség a halál árnyékában és kripták sötétségéből élet után sóvárog, — és Krisztus hirdeti az életet.

Tanítja, hogy élet, gyarapodó, teljes élet mindennek a célja, épp úgy mint végtelen élet mindennek a kezdete volt.

Élet egyedül cél, minden egyébbe esz-köz.

Az égi testek milliói, a napok és bolygók százezrei öntudatlan fenségükben és

élettelen hatalmukban nem érnek fel egy egyetlen élő emberi lélekkel, mely önmagát felismerve öntudatosan halad, tökéletesedésre törekszik.

Fejlődés és haladás az élet privilegiuma, a szellemi élet fejlődése pedig az igazság haladó megismerése.

A szellemi, intellektuális élet annál a pontnál kezdődik, hol az ember az öntudatlanság álmából az első igazságra ébred, az igazságra: létezem — vagyok — élek!

Minél erősebb és mélyebb lesz az öntudat, minél képeesebb lesz a lélek magában és maga körül az igazságot megismerni, — annál gazdagabb és intenzívebb az élete.

Ha az ember haladását akarjuk, ha fel akarjuk emelni és közelebb akarjuk őt vinni Istenhez, az igazsággal kell őt megismertessük.

Azzal az igazsággal, mely nem holt anyag, melyet számmal ellátva raktározni lehetne; azzal az igazsággal, mely nem tudományos képletek és meghatározások schémaszerű gyűjteménye; hanem azzal

T Á R C A.

A kiütéses tifuszról.

A kiütéses tifusznak és hastifusznak közös nevükön kívül semmi közösségük sincsen. A kiütéses tifusz közvetlen érintkezés által közvetlenül és közvetve terjed és ragályos; a hastifuszról ezt nem állítjuk. Míg a kiütéses tifusznál a beteggel egy lakásban élők, az ápoló személyzet, az orvosok stb. a betegtől nagyon könnyen megkaphatják a ragályt, addig a hastifusznál veszély a beteggel érintkezőket közvetlenül nem fenyegeti. — Ugyanis a kiütéses tifusz ragályos fertőző betegség, a hastifusz ellenben miazmatikus kór és leginkább víz, ital és étel által, — ezeknek fertőzött voltánál fogva fertőz. Lefolyásukra nézve is lényegesen különböznek egymástól. A kiütéses tifusz u. i. „krisis“-sel folyik le s végződik, egyszerre szűnik meg a nagy és folytonos láz — febris continua; a hastifusznál a láz 3—4—5 hétig tart és az u. n. „lysis“-sel (oldás) végződik a kór. A láz a kiütéses tifusznál kezdettől fogva rop-

pant nagy (40—41°) és 2—3 hétig tart; a hastifusznál ellenben láz kezdetben alig van, de napról-napra nő, úgy, hogy a betegség 2 ik hetének végével a legnagyobb és ha a betegség kedvező lefolyású, a 3-ik hétben leszál (— lysis utján) a 4—5 hétben a beteg egészen megszabadul a láztól.

Mindkét tifusz súlyos betegség, de köztük legvégzetesebb a kiütéses tifusz. Utóbbi, mint említve volt, ragályos fertőző betegség, melynek fertőző anyagát eddig nem ismerjük. Hallier talált ugyan a vérben Schiromyoceták családjához tartozó alsóbbrendű növényi szervezetet a kiütéses tifuszbetegek vérében és ezt tartotta e kór fertőző anyagának.

Habár Hallier véleményét akkor sokan nem fogadták el a budapesti kórbölcsetani intézetben: a most folyó vizsgálatok eddigi eredményei után ítélve valószínűek a Hallier állításai. Mihelyt a kórt okozó anyagot ismerjük, határozottabb lesz a védekezés ellene és eredményesebb a kezelés is.

Ha a fertőző anyag a veleszületett gyengeség v. más okok miatt elgyengült szervezeténél fogva a kórra hajlandósággal bíró egyén szer-

vezetébe bejut, rohamosan fejlődik, szaporodik, melyel szemben a megtámadott egyén ellenállási ereje a harcot felveszi, ellenáll. Ezen ellenállási erőtlől függ a fertőző anyagnak a szervezetbe való behatolásától számítva a betegség kiütéséig azon idő, amelyben a kór tünetei még nincsenek kifejlődve. Ezen idő az éhifusznál is változik: néhány órától 8 napig terjed.

Főbb tünetei: általános gyengeség, fáradtság érzése mellett a már említett nagy láz. A betegség 3-ik napján az egész testre kiterjedő, de különösen a hátán erősen kifejlődött bab nagyságú, egy kissé kiemelkedő, piros színű foltok lepik el a beteg testét. Ezek a foltok nyomásra eleintén elhalványodnak, később sárgulnak és a kór befejezéséig láthatók. Halállal végződő esetekben ezen foltok szederjesekké lesznek annak jeléül, hogy vérmérgezés jött közbe, amely rendszeren 1—2 napon belül halálát okozza a betegnek. Innen is nyerte kiütéses és foltos tifusz nevet.

A budapestieket rettegésben tartó betegséget valószínűleg a görögök és rómaiak is ösmerték, habár ennek határozott nyoma az irodalomban nincsen. Fravastorius volt az első,

ELSŐ SZENT ÁLDOZÁSI EMLÉKKÉPEK, valamint mindennemű szent képek

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben, magyar, német vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók **Buzárovits Gusztáv** könyvkereskedésében **Esztergomban**. — Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

az igazsággal, mely a lélek mélységéből fakad, mely a lélek élete, mely képessé teszi az embert, hogy mindent úgy felismerjen ahogy van; mely erő és hatalom; mely a teremtett dolgokat céljuk és rendeltetésük szerint megkülönbözteti és minden teremtett dologban a Teremtő szellemét feltalálja.

Ennek az igazságnak terjedése az egyetlen igazi haladás; azért terjednie kell! Ne legyen privilégiuma a felső tízezernek, ne legyen egyetlenek és akadémiák monopóliuma, hanem terjedjen mindenüvé, ahol emberek laknak, le, az utolsó pincelakásba, fel, a külvárosi munkáscsarnok padlószobájába.

Az igazság megismerése egyszerszint az egyetlen nagy, metafizikai kapocs, mely a centrifugális, divergáló erőket össze tudja foglalni.

Az igazság egy, egy az égből és egy a földön. Az igazság megismerése felemeli az embert Istenhez, az Örök Igazsághoz, közel hozza őt embertársaihoz, kik csak az egy igazságban érthetnek egyet.

Fölötte áll az igazság nemzeteken és pártokon, fölötte áll a társadalmi és anyagi sorompókon, fölötte áll az érdeken és szeszélyen. Minél tökéletesebben fogadja be az ember az igazságot, annál magasabbra emelkedik, céltudatos, hasznos, szeretetteljes és megelégedett lesz.

Erre az igazságban rejlő haladásra és boldogságra van joga az emberiségnek, és ez az igazság egyedül képes, hogy a népeket kormányozza.

Elmult az idő, midőn népeknek ágyúval és szuronnal lehetett parancsolni.

kí e betegséget először ismertette a XVI. században. Ezen időtől fogva a kiütés tifuszról majdnem minden évben megemlékszik az irodalom, mint olyanról, amely egész Európát pusztítja. Nem volt háború, melyben ez a rettenetes betegség a hadakozókat ne pusztította volna. A hadakozással sok testi-lelki kín, szenvedés, rossz élelmény stb. szokott járni, mind oly körülmények, melyek a kiütéses tifusz fejlődését elősegítették, annak pusztítását előmozdították.

Hazánk is a legújabb korig erősen szenvedett e kór rettenetes pusztítása alatt. A XVII. század végéig nem volt év, melyben a kiütéses tifusz hazánk egyes vidékeinek lakosságát ne tizedelte volna, ezért ezt a kórt „febris hungaricana” is nevezték az akkori írők sok rossz akarattal irántunk, mert hiszen ez a kór nemcsak nálunk, hanem mindenütt pusztított.

Napoleon vert seregét nem annyira az orosz, mint a kimerülés, rossz ellátás, éhínség folytán beállott kiütéses tifusz tizedelte meg. Ugyanis a rossz egészségügyi viszonyok mellett a kifizasztó munka és főleg az éhínség nagyban előmozdítja ezen borszasztó kór terjedését, ezért éhínség név alatt szerepel az irodalomban. A most Budapesten szörvényszerűen fellépett kiütéses tifusz azok soraiból szedi áldozatait, kik rosszul szellőztetett, tulszűrt lakásokban laknak és nyomorognak, éheznek. Mindezekből kifolyólag ezen baj elleni legszigorubb óvintézkedések mellett az éhínségben szenvedőkön elégséges és megfelelő táplálék nyújtásával kell

Nemsokára az az idő is a múlté lesz, midőn a milliókat egyesek kormányozták tetszésük és akaratuk szerint. A nép magához akarja ragadni önkormányzatát, és jól teszi. De nem fogja ezt elérni piros zászlók és streikok, nem tüntető felvonulások és az általános választói jog által; mert ez által csak a most uralkodó osztály helyett egy más, minőségben silányabb fogja magához ragadni a gyepőt.

A tömegeket feltámasztani, életre kelti csak egy varázsszó képes, és ez az életet varázsló szó: igazság.

Szabaddá, erőssé, megelégedetté a népet csak az igazság megismerése teheti. Minél több igazság megy át a nép lelkébe, annál kevésbé fogják őt ragyogó, de csalfa jelszavakkal elbolondíthatni, de annál nemesebb és törvénytisztelőbb, annál erősebb és érettebb lesz, és minden erőszak nélkül fog megváltozni és egészséges alpra épülni az új, a várt, a boldogabb társadalmi rend.

Krisztus, az isteni szociológus életet és világosságot hozott arimatiai Józsefnek és a tudós Nikodémusnak; de hozta a világosság szavait, az igazság ígeit tudatlan pásztoroknak és halászoknak is, és a ki az igazságot hirdeti és terjeszti: Krisztus szellemében és szolgálatában teszi azt.

Krisztus ugyan nem azért jött hozzánk, hogy történelmi és phisikai igazságokat hirdessen; az igazságok, melyeket Ő hirdet, egy más országból valók, de Ő azért a tudományokat, irodalmat és filozófiát nem itéli el.

Elítéli a kapzsiságot, bujaságot, a szív

segíteni. Tekintve ezen kór roppant fertőző voltát, az óvintézkedések a legnagyobb pontossággal, legszigorubb eréllyel foganatosítandók.

A budapesti kiütéses tifusz esetek többnyire ágyra járó, szegény néposztályhoz tartozó egyéneknek fordulnak elő, kik egymás mellett és fölött levő ágyakban hálnak, akik az u. n. menedékházakban összezsúfoltan, ember ember mellett és fölött fekszenek, hálnak. Ezeket a házakat és ezeket lakóit a legnagyobb körültekintéssel kell az orvosi hatóságoknak megfigyelnie. Mihelyt az első eset ezen éjjeli szállásokon előfordul, a beteget az egészségesektől el kell különíteni, ragálykórházba kell szállítani, a lakást pedig s az egészségesekeket a legerélyesebben fertőtleníteni, sőt dacára mindezen ténykedéseknek, fertőtlenítettek a külvilágtól elzárni legalább 10 napig megfigyelés alatt kell tartani. A rögtön alkalmazott elkülönítés és a legerélyesebb fertőtlenítés mellett a köztisztaságra és a szegényebb egészségesekek jobb táplálkozására szintén főgondot kell fordítani. Nem kétkem, hogy az elkülönítés, köztisztaság és megfelelő élelmézzel a mostani budapesti járványt hamarosan el lehet fojtani. Ha az évekkel ezelőtt Bécsben fellépett legragyályosabb kór: a pestis, mely a vele buvárkodó orvost, Müller dr.-t is sirba vitte, — sikerült lokalizálni, úgy, hogy csak két áldozata volt, remélhetőleg sikerülni fog az éhínséget is mielőbb elfojtani, kívánjuk tiszta lélekből, adja az egek Úra!

Dr. M.

keménységét, a kevélységet, de nem tiltja, hogy tudományozomj, tanulás és kutatás által lényünköt fejlesszük, és ezáltal bölcseségben, szépségben, jóságban Hozzá hasonlók legyünk.

Krisztus tanítja a természetfölötti igazságot, de minden igazság, mely a tudós boncolóasztalán és a laboratórium lombikjában kipattan, az egy isteni szikrából származik.

Ezért nem lehet ellentét Isten és világ, természet és teremtő, hit és tudomány között. Ellenkezőleg: a világ az isteni bölcsesség, hatalom és jóságnak megnyilatkozása.

Mikes János gróf.

A kath. sajtóért.

A legelső teendőnk a kath. sajtó fölvirágoztatása érdekében egy hatalmas összesség összegyűjtése, a melynek kamatait a kath. Sajtóegyesület osztaná ki a kath. lapok segélyezésére.

Lehet, hogy tévedek, s örvendének, ha ezt később bevallhatnám, de én azt hiszem, a tagsági díjakból sem a sajtóegyesületet, sem a kath. sajtót fölvirágoztatni nem fogjuk. Igen sok akadály van ugyanis annak, hogy a sajtóegyesület helyi csoportjait szervezzük. Ilyenek például:

1. Nagyon sok helyen van már két-három más kath. egyesület, ilyen helyen egy harmadik, negyedik egyesület megalakítása csaknem lehetetlen. De gyakorlati érzékkel bíró vezető ilyesmit nem is igen fog tenni, mert hiszen ezzel megint csak azokra róna újabb terheteket, a kik már meglévő egyesületek tagjai, tehát a kik anyagilag többszörösen igénybe vannak véve.

2. Egy másik akadály az az örvendetes jelenség, hogy országszerte épen most folyik a Népszövetség szervezése. A hol már most sikerült a népszövetség helyi csoportjának szervezése, megalakítása, ott a vezetőknek legfőbb gondja az lesz, hogy a kitartó, fáradságos munkával megalakított egyesület életképesse tegyék. Az ilyen helyeken pedig, s ezek száma hála Istennek napról-napra nő, a legjobb szándék mellett sem lehetséges rövid időn belül egy újabb egyesület szervezése.

Már pedig nekünk arra van égetően szükségünk, hogy egy hatalmas összeget rövid idő alatt összegyűjtsünk, hogy abból, ill. annak évi kamataiból kath. lapjaink — főleg a központi lapok — rendes szubvenciót kapjanak a sajtóegyesület utján.

Hogyan érhetnők el ezt?

1. Alakítsuk meg a sajtóegyesület helyi csoportját mindenütt, a hol a körülmények megengedik.

2. Szervezzük a gyűjtést az olyan helyeken is, a hol bármely okból nem alakulhat meg a sajtóegyesület. Ha egy kicsit körülnézünk, rögtön észre fogjuk venni, hogy az ilyen helyeken is sokan vannak olyanok, a kik ha a Sajtóegyesület helyi csoportja megalakítására nem is volnának megnyerhetők, a z e g y s z e r i a d a k o z á s t s z i v e s e n m e g i g é r n é k. Ugyanez áll azokra is, a kik a községükben esetleg megalakult sajtóegyesületbe csak azért nem lépnek be még 6 fillér havi tagsági díj mellett sem, mert anyagi kö-

rülményeik, vagy más okok miatt még ilyen csekély összeg mellett sem akarják magukat hosszabb időre lekötöni. Ha csak rövid időre, pl. csak egy évre kellene megfizetni, azt szívesen megtenné, de tagnak nem áll be. Tehát ne elégedjünk meg azzal, hogy ezeknek van alkalmuk bármikor ezt maguktól is megtenni, hanem szervezzük a gyűjtést a ilyenek körében is. Hogy így nagyon meglepő eredményt lehetne elérni, alább fogom számokkal kimutatni.

Az akció megindításának legmértőbb és legmegfelelőbb helye a templom, a szöszék volna. Egy, esetleg két ügyesen kidolgozott és lelkesen előadott prédikáció kétség kívül nagy eredményeket szülne.

Nem akarom itt egy-egy beszéd vázlatát adni,* csak arra szeretném az érdeklődők figyelmét főlhívni, hogy a z anyag ita m o g a t á s i m i l y e n m ó d j á t a j a n l j á k a h i v e k n e k a z o l y a n h e l y e n , a h o l n e m l e h e t k i l ö n s a j t ó e g y e s ü l e t e t l é t e s i t e n i . M i n d e n e k e l ő t t e m l i t s ü k m e g , h o g y a m o s t a n i n e h é z v i s z o n y o k k ö z ö t t n e m v á r u n k v a l a m i n a g y ö s s z e g e k e t a z e g y e s e k t ő l . C s a k o l y k e v e s e t k é r ű n k é s c s a k e g y s z e r , a m i t m é g a l e g s z e g é n y e b b i s m e g a d h a t . A k i k e z t a n a g y f o n t o s s á g ű ü g y e t t á m o g a t n i a k a r j á k , c s a k i s a z t i g é r i k m e g , h o g y e g y é v i g m i n d e n h ó n a p b a n 1 0 f i l l é r t a d a k o z n a k a S . E . j a v á r a , a m i t h e t i 2 f i l l é r e n k i n t i s l e h e t f i z e t n i . (E z e s e t b e n a h ó n a p e g y i k h e t e b e n 4 f i l l é r t f i z e t n e k , a z a h a v i 1 0 f i l l é r k i j ö j j ö n .) E z o l y c s e k é l y s é g , h o g y e z t m é g a s z e g é n y s o r s u a k i s m e g f i z e t h e t i k , h a c s a k e g y k i s l e l k e s e d é s , s z e r e t e t é l s z i v ű k b e n a z e g y h á z ü g y e i i r á n t , k i l ö n ö s e n m i v e l e z a c s e k é l y k ö t e l e z e t t s é g i s m i n d ö s s z e c s a k e g y é v r e s z ó l .

S nehogy e lap k. olvasói mosolyogjanak azért, hogy én ilyen filléres adományokból szeretném összegyűjteni a S. E. rendelkezésére bocsátandó nagy pénzösszeget, legyen szabad számokkal feltüntetnem azt az eredményt, amit ilyen gyűjtési rendszer mellett a legrosszabb esetben is elérhetnénk.

Bár tapasztalatból tudom, hogy mindenütt lesznek többen, a kik tekintve azt, hogy csak egy évre szóló adakozásról van szó, szívesen fognak az általam tervezett minimális összegnél többet is adni, vagy azt több évre kilátásba helyezni, számításomban csak azt veszem föl alapul, hogy a z a d a k o z ó k m i n d c s a k h a v i 1 0 f i l l é r t , v a g y i s é v i 1 2 0 k o r o n á t a d n á n a k . M e n n y i t l e h e t n e i g y a z e r d é l y i e g y h á z m e g y é b e n e g y é v a l a t t ö s s z e h o z n i ? E r d é l y b e n a r . k a t h o l i k u s o k s z á m a 3 3 3 , 7 5 0 . T e g y ű k f ő l , h o g y m i n d e n k ö z s z e g b e n a h i v e k n e k c s a k 1 0 / o - j é t l e h e t n e i l y e n h a v i 1 0 f i l l é r e s a d a k o z á s r a m e g n y e r n i , v a g y i s ö s s z e s e n a z e g é s z e g y h á z m e g y é b e n 3 3 , 3 7 5 ö t . I g y e g y é v a l a t t m a g á b a n a z e r d é l y i e g y h á z m e g y é b e n 4 0 , 0 0 0 k o r o n á t l e h e t n e g y ű j t e n i . H a k i t e r j e s z t e n ö n k a g y ű j t é s i l y e n m ó d j á t a t ö b b b i m a g y a r o r s z á g i r ó m . k a t h . e g y h á z m e g y é k r e , h a s o n l ó f ö l t é t e l e k m e l l e t t e g y é v a l a t t n e m k e v e s e b b , m i n t 1 m i l l i ó 8 0 e z e r k o r o n á t t e n n e k i a g y ű j t é s e r e d m é n y e .

S ezt nem is volna nehéz keresztül vinni, mert nagyon megkönnyítené a munkát az a körülmény, hogy csak egyszerű, ill. egy évi adakozásról van szó s ez, valamint az ösz-

szeg csekélyisége heti 2 fill. csak nem mindenkinél lehetővé teszi a hozzájárulást.

A gyűjtés ill. a pénzbeszedés módzatainak megállapítására bő tér nyílik az egyes vezetők ügyességének, találatosságának s nagy szerepet játszanak a helyi viszonyok.

Méltó és egyszerűen alkalmas hely volna erre a templom is. Pl. vasárnap, a mikor csaknem mindenki ott van. Legfeljebb az ellenőrzés lenne bajos ennél a gyűjtésnél. Lehet már előre kiválasztani 15—20 köztiszteletben álló férfit és nőt s mindjárt prédikáció után kihirdetni, hogy ezek fognak utcaik szerint járni, összeírni a jelentkezőket s beszédni az adományokat. Praktikus, ha a nők külön gyűjtenek egymás közt, a férfiak is külön. Másuttalán az lenne a legcélszerűbb, hogy az egész gyűjtést csak a nők végezzék?!

Bevonhatjuk az iskolás gyermekeket is az adakozásba. Ha mimint gyermekek (elemisták) örömmel takarítottunk meg csekély zsebpénzünkkel hetenkint 2 krajcárt, hogy azon siketnéma gyermekek javára kibocsátott szelvényeket vásároljunk egyik tanítótól, ugyanezt örömmel fogják megtenni a gyermekek ill. ifjak egy kath. ügy támogatásánál is. Már pedig magában Erdélyben mily sok a tanítózot.

Legtöbbé ter nyílik az agitációra az egyes kath. egyesületekben, a melyeknek összejövetelei nagyon alkalmasak a havi vagy heti adományok beszedésére is. Ilyenkor még elég élénk az egyesületi élet, ne mulasszák el tehát az egyesületi vezetők a jó alkalmat, tarstansan felkésítve beszédeket a kath. sajtópártolás módjairól, annak szükségességéről. A kath. hitbuzgalmi és társadalmi egyesületek tagjai pedig első sorban legyenek támogatói, terjesztői a kath. sajtónak.

Nagy eredményt lehetne elérni az által is, ha lelkes és áldozatkész főuraink és főrangú hölgyeink között országszerte külön bizottság gyűjtene adományokat, esetleg magának a kath. Sajtóegyesület nagyevű elnökének, Eszterházy Miklós hercegnek egésze alatt.

Egyes helyeken ünnepélyekkel, hangversenyekkel lehetne szép eredményt elérni. Akár belépti díjat szedünk, akár a helyszínen gyűjtést rendezünk. Egy jótékony-célú ünnepélyen láttam, hogy a program egyik pontja után fölállott 8—10 úri leánya (15—18 év körüliek) s elindultak gyűjteni. Ezt az ilyen kath. gyűléseken is meglehetne tenni, hiszen az oly szép dolog, midőn ártatlan gyermek kezek gyűjtenek alamizsnát egy nemes cél érdekében. Az természetesen okvetlenül szükséges, hogy ilyen alkalmakkor az ünnepély egyik pontja egy lelkes beszéd legyen (a kath. sajtó támogatásról) s a gyűjtést a beszéd elhangzása után eszközöljük.

Németországban nagy sikert ért el az által is, hogy az ilyen összejövetelek alkalmával külön kisorsolmányokat osztogattak ki a jelenlévők között; ezeken a kisorsolmányok között az a kath. lapok (napilap, folyóirat, hitbuzgalmi lap) címe, kiadó hivatala és negyedévi (!) előfizetési ára volt feltüntetve, a melyeknek nagyobb elterjesztésére a községi társadalmi viszonyainak figyelembevételével számítottak. Persze a lapok kiválasztása nagy gondot és jó érzéket igényel; sokat ne vegyünk föl a jegyzékbe, csak épen annyit, hogy a községi bármely társadalmi osztályához tartozó lakosa megtalálja

rajta a neki való lapot; azért jelezzük azt is mindegyiknél, hogy a lap kiknek való.

Tudom, hogy még sok más módja lehet a gyűjtésnek, de én csak a fontosabbakat akarom fölsorolni.

A fillérenként való adakozásnak, illetőleg az ilyen adakozók szervezésének az a nagy előnye van, hogy tekintve a csak egy évre terjedő kötelezettséget, a kath. társadalom legszélesebb rétegeit bevonhatjuk az adakozásba. Én ugyanis nem tartom helyes és célszerű eljárásnak, hogy mindig ugyanazokat terheljük meg; ez rossz eredményt szokott szülni.

Ha a S. E. segélyezheti a kath. lapokat, akkor azok tartalma sokkal élénkebb, érdekebb lesz és akkor nekünk is sokkal könnyebb lesz a sajtópártolás legpraktikusabb módjára, a kath. lapokra való előfizetésre megnyerni az egységeket.*

Szerény véleményem szerint a jelen körülmények között a fent vázolt eljárás lenne a legmegfelelőbb célunk elérésére, vagyis egy hatalmas összeg rövid idő alatt való összeggyűjtésére.**

De tudom, hogy „több út visz Rómába!” Aki célunk elérésére biztosabb vagy rövidebb utat ismer, haladjon azon, ha megmutatja, mi is szívesen követjük. Csak az a fő, hogy ne késlekedjünk, hanem egyszerűen már valamennyien induljunk el!

Z. L.

Alapítsunk menhelyet!

Hozzászólás.

A Közművelődés 12. számában H. aláírással valaki a nyugdíjas papok menhelye létesítését teszi szóvá. Nagyfontosságú kérdés ez, de egyúttal kényes is. Boldog emlékü Fogarassy püspök ezen kérdést még 1881. évben tárgyalta a koronagyűléseken. Mint káplán egyik tekintélyes esperesi kerületben a koronagyűlésen jelen voltam s mikor ezen kérdés tárgyalás alá került, a papmásodik bizonyos izgatottság lepte meg. De csakhamar meg volt az egyhangú határozat, mely így szólt: „őreg napjainkat ott akarjuk mint nyugdíjas papok lenni, ahol azt mi a körülményekhez képest jónak látjuk.” Mi káplánok sokkal kisebbnek éreztük magunkat, semhogy hozzászóltunk volna. Akkor még a káplán kis egyén volt.

Én már akkor beláttam, hogy ezen nagyfontosságú kérdéssel mégis igen röviden bántak el. Hát most 29 éves papságom és sok fájó tapasztalatom után!

A H. cikkhezőnek egészen igaza van. Kevés kivételkel a pap másodiki gyermekiségében egészen ki van szolgáltatva a kapzsiságnak.

Hiába van évi 1600 koronája, legtöbb száználmas helyzetbe jut. A discretio tiltja eseteket még általánosságban is felhozni, de azt még sem hallgathatom el, hogy nem is rég egy dignitarius papot nagy betegségében a kórházban meglátogattam és nagyon kellemetlenül érintett, hogy a kocsisok, szolgálk ágyai közé volt egy sorba elhelyezve ágya. Véleményem szerint az ily kö-

* Ebben az irányban már most is sokat tehetünk, ha komolyan hozzá fogunk.

** A S. E. ezen nagy összeg évi kamatain kívül még az évi különféle tagsági díjakból is kaphat pár ezer koronát, s később, ha a körülmények a szervezésre kedvezőbbek lesznek s a tagok száma is szaporodik, ez az összeg is nőni fog. A tervbe vett „sajtó vasárnap” is jelentékenyen fogja növelni a S. E. évi bevételét.

* Nagyon kívánatos volna, hogy a Kath. Sajtó E. minél előbb bocsásson a nép vezetőinek rendelkezésére egy ügyes beszédvázlatot. Az ilyesmii sokaknak nagyon könnyebbé válna.

rülmény nem nézhető közömbösen. Terelni kell valamit! De amint én tudom a hangulatot, legyőzhetetlen akadályba ütköznek a nyugdíjas papokat Fehérvárra, a papnövendékek által elhagyandó papneveldei épületbe terelni.

Más, egészségesebb épületbe kell hívni. Ha nem is kényszerítve mindenkit, legalább azokat, kik önként akarnak vagy azokat, kiknek gondozása nem kielégítő, nem épületes, nem méltó a papi álláshoz, veszélyes a lélek-üdvösségre.

Mily nagyszerű, minő lélekemelő volna az Úr Jézus agg harcossait együtt látni, kik a fraterna charitas melegsége között nyugodtan, lelki felemelkedettségben töltik el öreg napjaikat. Nem lennének kiszolgáltatva egyes eselések durva bánásmódjának, a kapzsiság nem venné el szájukból a szükséges tápláló eledelt.

Az ily menhelyet teljes önkormányzati joggal kellene ellátni, mindeniknek legalább két szobája legyen, külön ebédlő, társalgó, szórakozó hely, fásított tágas kert. Mindennap orvos járna be. Ha a szükség úgy hozná, nyári időben fürdőre is elmehetne és rokonai látogatására bármikor. Közös rend lenne, de azért a szabad eljárás, sétálás meg lenne engedve. Ideálisan nagyszerű dolog lenne ez! Nagy kár, nagy hiány, hogy részint az értelenség részint a bizalmatlanság miatt felette nehezen létesíthető. De nem lehetetlen. Ez a tartandó zsinat tárgyát kell képezze.

Sok öreg paptestvér érdeke kívánja ezt. A lelki béke biztosítása is követeli ezt és a léleknek üdvössége.

Tartsuk ezen végtelen fontos kérdést színyegen! Minél többen szóljanak hozzá!

Benevolens.

H I R E K.

— **Személyi hír.** Örgróf Pallavicini Edéné, az országos központi oltáregyesületnek nagy-névű elnöknője s gróf Majláth Géza országgyűlési képviselő nejevel pár napig városunkban időztek a püspöki aulában és mult szombaton elutaztak. — Lollok József lazarista atya, ki e héten az itteni zárda növendékeinek tartott lelkigyakorlatot, szerdán Nagyszébenbe utazott, hogy ott a ferenczdi növendékeinek s aztán az orsolyarendi apácáknak lelkigyakorlatot tartson.

— **Kenessey Béla,** az új megválasztott superintendensnek ünnepélyes beiktatása április 8-án lesz Kolozsvárt a farkas-utcai ref. templomban. Az emlékbeszédet ez alkalommal Nagy Károly tanár mondja. Az ünnepélyt d. u. 2 óra-
kor társasabéd követi.

— **Lelkigyakorlat zárdánkban.** A jó Lollok bácsi folytatja nálunk pihenését, illetve üdülését. Szombaton, márc. 28-án este 5 órakor kezdette meg az isteni igazságok hirdetését a zárda növendékeinek. Mily elismeréssel szólott a lányok példás viselkedéséről s mily jókedvűen beszélt! „Már rég nem voltam oly jó hangulatban, mint e lelkigyakorlat alatt; úgy figyeltek a kicsikék, úgy néztek, mint a kis „madárfiókák.“ Kicsinyeknek beszélni úgy, hogy azok figyelmét lekössük — művészet s egy óráig ily művészzel beszélni, nagy isteni adomány. S így beszélt a jó Lollok bácsi. Kis volt fiókáinak ártatlan imája kíséri őt az „üdülés“ további útjain. A lelkigyakorlat kedden reggel közös szent áldozással végződött, résztvettek benne 120-an.

— **Néhai dr. Bartók György,** volt erdélyi superintendensnek emlékezetére Kolozsvárt a Farkas-utcai ref. templomban gyászünnepélyt tartanak április 7-én d. e. 10^{1/2} órakor.

— **A gyulafehérvári katolikus kör közgyűlése.** A helybeli katolikus kör folyó év március hó 28-án délután tartotta évi rendes közgyűlését, melyet Kovács Lajos kanonok-praelátus úr, köri elnök nyitott meg. Reithöfer Jenő titkár felolvasta a mult évi közgyűlés jegyzőkönyvét és az elmúlt év ügyleti jelentését. Ezen jelentésből szomorúan kellett konstatálnunk azon ténny, hogy a köri tagok részvételisége miatt, a kör kénytelen jelenlegi helyiségét elhagyni és egy kisebb, de olcsóbb lakásba költözni át. A pénztárosi jelentést, ugyanczint a kiküldött számvizsgálók jelentését, a közgyűlés tudomásul vette. Ezután a kör jegyzői tisztségére Horváth Jenő doktort, könyvtárossá Szóts Gyula adótisztet, háznagygyá pedig Wilersdorfer Ferencet választották meg. Az alapszabályszerűleg kilépett választmányi tagokat, a választmányba a közgyűlés ismét beválasztotta. A lemondás folytán megüresedett pénztárosi állásra Daubrowszky Gyula városi adóellenőr választott meg, a leköszönt pénztárosnak, Krzyzewszky Géznak pedig eddigi odaadó és buzgó működéséért jegyzőkönyvileg elismerés szavaztatott. Némely nezeteltérések kiegyenlítése után, elnök az évi rendes közgyűlést beárta.

— **Zászlószentelés.** A borbándi oltáregyesület szép lobogóját kedves és fényes ünnepség keretében áldotta meg 27-én Butyka Sándor plebános. A lobogó a lourdesi szeplőtelen sz. Szűz megjelenésének és X. Pius pápa szentéges atyánk papsága 50 éves évfordulójának emlékére készült.

— **Szentségimádás.** Központi oltáregyesületünk április 5-én, vasárnap tartja rendes havi ájtatosságát. A délutáni szt. beszédet dr. Vass Albert theologiai tanár, a litániát dr. Ujfalu József apátkanonok tartja. A gyűlés elmarad, mert az igazgató Brassóba utazott lelkigyakorlatot tartani.

— **Diakok Rómában.** Az itteni gimnáziumból részint a szülők, részint más jötevők adozatkészségéből a következő tanulók vesznek részt a római záródoklatban: Varga János (papnöv.), Rafain Antal, Szporni Károly a VIII. osztályból; Lengyel József, Nagy László, Ákontz Ernő, Wernetsek József, Kintzig Gyula a VII. osztályból; Gagyí Pálfi Gyula, Orosz József a VI. osztályból. Rafain Alajos, Veress Gyula, Wilhelmb Tibor az V. osztályból. Velük utazik Szporni János subregens tanár is. Kolozsvárról pedig Csáky Mihály tanárjelölt báró Huszár Károlyné o. e. elnöknő jóvoltából csatlakozik hozzájuk. Szerencsés út!

— **Kézdivásárhelyről** aranyos betűs megívitó kaptunk az ottani gimnázium lelkigyakorlatáról, melyet P. Kulcsár Antal jezsuita atya tart az ifjúságnak április 2—5. napjain. Kívánjuk, hogy e gyakorlat aranyos lelkeket formáljon a Megváltónak s örömtől okozzon a főpásztorának, kinek jelszava ragyog a meghívó homlokán: „In Corde Jesu salus!“

— **Megterés.** Ha igaz az apostol szerint, (Jak. 5. 20.) hogy aki megtéríti a bűnöst útjának tévelygéséből, megszabadítja az Úr annak lelkét a haláltól és bűnei sokaságát eltakarja; mert nagyobb öröm lesz mennyben egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazos: akkor a kajántói plebános valóban örvendhet, hogy buzgó fáradozásai után folyó év február havában nagy ünnepélyességgel három egyént: egy unitárius nőt, egy ref. férfit és egy ref. nőt vett át a róm. kath. igaz hitre.

— **Érettségi vizsgálatok.** A helybeli rk. főgimnáziumnál f. év június havában tartandó érettségi vizsgálatokra jelentkezni lehet a gimnáziumi igazgatónál április 15-ig. Jelentkezés

alkalmával mindenki köteles születési bizonyítványát, valamint összes középiszkolai tanulmányairól nyert bizonyítványait felmutatni. A z igazgató s á g.

— **A „Székelyföldi katolikus Növendékes Egyesület“** márc. 31-én este 6 órakor tartotta Marosvásárhelyt első felolvasó estélyét, melynek programja volt: Megnyitó: Kovrig Jánosné úrhölgyr. b. v. Szavalt: Balog Irén k. a. Növendelem szociális alapja: Szilveszter Ferenc dr., a Kath. Legényegyesület elnöke. Hegedű-trio: Ifj. Köllő Ignác, Köllő Pál és Köllő Gábor. — A következő tanfolyamokra meghívott nem küldenek, csak lapok útján közlik a programot.

— **Megérdemelt lecke.** Azon alkalomból, hogy a megvadult franciák a hírdet Zolát a Pantheonba helyezték, a nemzeti hősök és dicsősök közé, a montbellői herceg ezen levelet intézte a kormányelnökhöz:

„Kormányelnök Úr! Az esslingi esata évfordulóján, a hol nagyatyám, Lannes tábornok dicső halálát lelte, teste, a mely ideiglenesen Strassburgban tétetett volt nyugalomra, diadalmenetben vitetett a Pantheonba, rendkívüli pompa között, hogy ott legyen eltemetve.

A gyászokorsót a hős mellszobra díszítette, fejét borostyánkószorú övezte, a négy sarokon négy szobor állott: a bátorság, az igazság, a mérséklet és okosság szobrai, a keresztény és harsi erények szimbolumai, a francia katona főtulajdonságainak jelvényei.

A fölírat így szólt: „A hősokeket tisztelni anyyi, mint azokat szaporítani.“

A Pantheon, a mely ormán e fölíratot viseli még: „A nagy férfiaknak a hálás hazá“, méltó volt tehát befogadni és megőrizni e korszót.

Ma e templom ironikus ormával befogadta Zolát, a francia hadsereg kicsüfolóját.

Egész családom, barátaim s mindazok nevében, a kik tisztelik a kiváló ősum emlékét, tiltakozom az ellen s engedélyt kérek arra, hogy testét a montmartrei temetőbe vitessen át, a családi sírboltba, a hol szíve nyugszik.

Az álám, a mely nem fel a halottakat megrabolni, nem fog felni úgy hiszem, azok kibobását is elhatározni. Mint Lannes tábornok nevének örököse és hagyományainak őre, rám tartozik maradványait visszakövetelni s egyuttal visszautasítani a tiszteletet, a mely nem volna egyéb, mint multja fölötti gunyolódás.

Ez kötelesség, melyet betöltök és jog, melyet követelek.

Azon hitben, hogy maga a kormány tisztelni fogja az elsőt s teljesíteni az utóbbit, fogadja kérem elnök úr kiváló tiszteletem nyilvánítását. Lannes K. montbellői herceg.“

— **A marosvásárhelyi** róm. kath. főgimnázium Mária-Kongregációja Gyümölesoltó-Boldogasszony emlékére 1908. márc. 25-én delelőtt 11 órakor az intézet dísztermében ünnepélyt rendezett a következő műsorral: 1. „Felvitetett magas menyországba.“ Az ifjúsági énekar. 2. „Imakönyvem.“ Irta Reviczky Gyula; szavaltá Zárug Lajos VIII. o. t. 3. A szeplőtelen fogantatás dogmájának történeti ismertetése. Felolvasta Bíró Béla VI. o. t. 4. „Szeplőtelenhez.“ Irta Bán Aladár; szavaltá Czimbalmos Mihály V. o. t. 5. A kongregáció, mint az egész ember elsőrangú iskolája. Alkalmi felolvasás; tartotta Salamon Lajos VIII. o. t., a kongregáció praefekusa. 6. Stabat Mater. Hegedű-trio. Előadták Köllő Ignác VII., Köllő Pál VI. és Köllő Gábor IV. o. tanulók. Harmoniumon kísérté Marthy Pál, főgim. tanár. 7. Riadó! Hortobágyi Józseftől. Szavaltá Hatfaludy István VI. o. t. 8. Alkalmi Mária-ének. Énekelte az ifjúsági énekar.

— **Szekelyszentkirály.** Egy ezeréves multal bíró rossz szokással szakított Szekelyszentkirály község lakossága. Tamás István, a község tevékeny plebánosa, a szövetséget közgyűlése után azon nagy horderejű indítvánnyal és kéréssel fordult a község lakosaihoz, hogy hozzá tartozóik elhalálózása alkalmával a szokásos, s úgy erkölcsileg, mint anyagilag káros, torozásokkal hagyjanak föl. A jó pásztor aggódó figyelemmel kísérte, mint áldoznak hívei a halálesetek alkalmával számottevő vagyon t a mai társadalom bálványainak — csupa megszokásból. Láttá, hogy sok szegény családnál a torozás után alig marad egy betevő falat, s legtöbbször a hatamaradott árva rongydarabjait is fel-emésztí a részvétező társaság. Gyűjtő szavakkal szolt híveihez s kéri őket, hogy most, midőn az állam s az egész magyar társadalom a szekely nép anyagi talpraállításán fáradozik, mentstük meg önmagunkat, vetközzük le a rossz szokásokat, mert úgy ebben, mint egyéb elítélendő szokásainkban, nem mindig szentesítü a cél az eszközt. Hatóság beszede végén, az egész egybegyült lakosság egyhangulag mondott le a halotti torok tartásáról s ezen határozatot, közkívánatra, teljes hitközségi közgyűlési jegyzőkönyvbe iktatva, a magyar becsületstő lathatetésével, mindnyájan aláírták. Régóta leng-leng Szekelyszentkirályon a ker. szocializmus zászlója. Nagyon sok és szép sikert karcolt fel már rá a hallgató krónika.

— **Eucharistia társulatlól.** Minthogy a törölt tagok a felszólításra nem küldötték be tartozásaikat — a névsort elküldöttem Győrbe az „Értesítő”-nek. A rendes tagok hátralékai a következők: **Egy éves hátralék** (névsor szerint): 70, 822; 29, 579; 50, 653; 52, 456; 78, 532; 50, 656; 61, 043; 51, 208; 50, 624; 52, 340; 55, 386; 70, 828; 55, 372; 51, 297; 53, 830; 52, 338, 52, 462; 70, 836; 58, 112; 70, 816; 70, 830; 56, 690; 51, 298; ezek legyenek szivesek egyszersmind az idei díjat is (2 K.) beküldeni.

— **Vakok felvétele.** A vakok kolozsvári áll. segélyezett országos intézetébe a jövő 1908—9-ik tanévre, vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül, 15—16 vak fiú vétetik fel. Felvételnél oly vak fiúk, kik a vakságon kívül más testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek. Ezen tanévben több alapítványi hely is üresedik meg, mely alapítványi helyeket oly szegény szülők vak fiú gyermekei nyerhetnek el, kik szegénységüket szegénységi bizonyítvánnyal igazolni tudják. A kérények május hó végéig a „Vakok kolozsvári áll. segélyezett orsz. intézete” igazgatóságához nyújtandók be. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgatója bárkinnek szolgál.

— **A gazdák nem ülnek fel.** Az irigy konkurrencia úgy látszik semmitől sem riad vissza, csakhogy elhitesse a gazdákkal, mintha a nem impregnált répamag ép oly jó és kimagasló értékű volna, mint a Mauthner Ödön udvari magkereskedő által kizárólagosan forgalmazott impregnált répamag. Természetesen ez hiába való erőlködés, hiszen azon gazdákat, kik már impregnált répamagot vetettek, se fel nem ültetik, se attól többé el nem tántorítják: lévén egyedül hivattottak arra, hogy véleményét formáljanak. És mert e vélemények rendkívül kedvezőek, a konkurrencia elég vak és vakmerő, hogy magát tolja fel bírónak, mintha bizony a delikvens ítelkezhetné a bíró fölött! Valóban a legfőbb ideje, hogy a konkurrencia ily fektelen elfajulása ellen a földmívelési miniszter a leg-sürgősebben gondoskodjék a tisztességtelen versenyről szóló törvény megalkotásával.

— **Tenyészsertés-kiosztás a Szekelyföldön.** Darányi földmívelésügyi miniszter a szekelyföldi kirendeltség útján tavaly 24.000 korona értékű (443 darab) tenyészkoecát osztott szét 33 községben 303 kisgazda közt. A vételárból 33 százalékot elengedtek a kisgazdáknak. Minthogy pedig tavaly oly tömeges számú jelentkező volt, hogy csak egy részük jutott tenyészkoecához, a miniszter intézkedett, hogy az idén 25.000 koronát fordítsanak erre a célra, ugyancsak 30 százalékos árkedvezmény nyújtásával.

— **Rossz izü gyógyszerert** gyermekek nem vesznek be. Ha az orvos creosot-preparatumot rendel a gyermekekkel mindig baj van, mert nagyon is kellemetlen izü. Ha ellenben az orvos „Sirolin-Roche”-t rendel a gyermekek szívesen veszik, mert jó, kellemes íze van. „Sirolin-Roche” a legjobb bükkfakatrány-preparatum, mely nem izgat és méregtelen. A gyógyszerterakban kapható.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **Vissza a gyakori szent áldozáshoz.** Irta: Rievky Aladár lazarista atya. Szerző munkáját a művelt közönségnek ajánlja, nem mintha az egyszerűbb ember is nem érthetné és élvezhetné e nagy szerettel és kedvesen megírt művet, hanem bizonyan azért, mert a művelt közönségünk áll ma legtávolabb attól a krisztusi élettől, melynek forrása az oltárnál fakadt, melynek tápláléka az élet kenyere az Úr asztaláról. X. Pius pápa látta e bajok gyökerét, azért sürgeti a gyakori, mindennapi áldozást. Szerző lelkét a pápának ezen sürgető szava ösztökéli s mikor másokat is buzdítani akar, finom érzékével azt mondja: Vissza a gyakori szent áldozáshoz. Nem új parancs vagy tanácsról van itt szó, hanem arról, hogy ha keresztények akarunk maradni, menjünk tanulni hitet, életet az első keresztényektől, a vértanú-nemzedéktől. A dolgozat, mely elméletileg s gyakorlatilag is szépen kifejti tárgyát, telve van Krisztus Urunk szavaival, a Szentírásból vett idézetekkel, a természetből merített hasonlatokkal, a szentatyák gondolataival, tekintélyek: magyar püspökök nyilatkozataival, a mindennapi életből vett szembőlsebb magyar példákkal. Rámutat a módra, miként kell a gyakori szent áldozást megkezdeni. Buzdit a szent áldozás apostolkodására. Ajánl jó imakönyveket s e tárgyról szóló füzeteket. Terjedelme 63 oldal. Kapható a „Budapesti Központi Oltáregyesület”-nél IX. Üllői-út. 77-30 fillérért, 100 darab 24 korona. Melegen ajánljuk úgy a papság figyelmébe, hogy a leg-szelebb körökben terjessze, mint a művelt közönség pártfogásába, hogy ez isteni művet: a gyakori szent áldozást megismerje, megszeresse és terjessze.

* **Erdély.** Most jelent meg a 17-ik évfolyam 1—2 száma, hogy hazafias kitartással folytassa azt a nemzeti missziót, melyet az Erdélyi Kárpát Egyesület hivatalos közlönyeként az erdélyi részek ismertetése és idegenforgalma érdekében maga elé tűzött. Az új füzet tartalmának mintegy programmszerűséget kölcsönöz az a körülmény, hogy jóformán „szekely” számnak felel meg, a mennyiben a cikkelyek tulnyomó része szekelytárgyú. — A vezető cikkely József királyi hercegnek, az E. K. E. védőjének az első hóról írt hangulatos rajzát foglalja magában, majd Téglás István tanfelügyelő A zsidevinaí óriás címen torda-aranyosi népmondát, Merza Gyula szerkesztő egy a Szovátról a Bucsinn-on át a Gyilkostóhoz tett gyer-

győi kirándulását ismerteti. Harmath Lujza a szekely folklore körébe tartozó népies gyűjtéséről, Kovács József a szekelyeknél divó gili-cselésről illetve csáklázásról, mint néprajzi érdekességekről adnak számot. A nagyobb cikkek sorát M. Kovács Géza közlése fejezi be, mely egy régi szekely verses dalgyűjteményből ad szemelvényeket. — Az apróbb közlemények tarka mozaikja után a háromszékmegei osztály ujjászervezése tünik ki, mint az egyesületi élet újabb jelentős mozzanata. A csinos füzetet 9 sikerült illusztráció díszíti. Az „Erdély”-t az E. K. E. tagjai 6 korona évi tagdíj fejében ingyen kapják. Minden unjonnan belépő tag a Gyilkos-tó vagy A remetei sziklazsáros színes nagy aquarel képét kapja díjtalanul.

* **A Kis Pajtás.** (Szerkesztő: Csöppike Csanika.) 29-ik száma megszokott gazdag tartalmával megjelent. Megjelenik hetenként. Felruártól-júniusig 3 kor. Megrendelhető Kis Pajtás, Budapest, VII., Thököly-út 16. címen. I. évfolyam néhány példányban köve 5 kor., füzve 3'60. Tessék mutatványszámot kérni, hogy meggyőződjenek, hogy nincs kedvesebb gyermeklap, mint a Kis Pajtás, melyet Csöppike Csanika szerkeszt.

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

Egyesületi élet.

A világ zajától elvonultan, de annál nagyobb lelkesültséggel, a kollegiális szeretet jegye alatt, a cél és hivatás tudatában gyűltek egybe Nyujtón f. év március 26-án a kézdiorbai róm. kath. tanítói egyesület tagjai, hogy rövid értekezésük, megbeszéléseikből maguknak a további munkára szellemi táplálékot meritvén, annál pedánsabb módon felelhessenek meg magasztos kötelességüknek.

A gyűlés folyásáról a következőkben referálunk: A szentmise hallgatás után a telekkönyvről sikeres gyakorlati tanítást tartott Szilveszter Dénes.

Szabó Sándor elnöki megnyitójában a kollegák figyelmét a nyílt természetre hívja fel, hol a gyermekek a szép, jó, nemes érzése, a barátság és Isten iránti szeretet legbiztosabban felébredhet, fejleszthető.

Majd az elnöki előterjesztések során a Lőrödmegei testvéregyesület átiratát terjesztette elő a Szanatorium létesítése ügyében, melyet az egyesület magáévá tett.

„Van e helye és létjogosultsága a népiskolában az osztályismétlésnek?” Felolvasta Pappné Winternitz Irma.

A „Rózsák hervadása”, Ábrányi E.-től, előadás mellett szavaltá Bartháné Zsögon Emilia.

Az indítványok során elhatározta az egyesület, hogy gyűlése alkalmából táviratilag üdvözlí a nagym. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter urat a népoktatási terén kifejtett munkásságáért. Együttal elhatározották, hogy az egyesület feliratban kérje a törvényhatóságtól a korcsmák vasárnapi bezárását, — valamint az Eötvös-alap pártolásaát is.

Az esperesi kerületek új kikerekítése.

A mult számban erről a tárgyról megjelent cikkre tájékoztatás végett megírhatjuk, hogy a jelen tavaszi koronagyűléseknek épen az lesz a leg-sürgősebb és legfontosabb teendője, hogy minden egyes fősperesi kerületnek új beosztására nevez **konkrét** javaslatot tegyenek. Vonatkozik ez arra is, hogy az egyes fősperességekben hány alesperesi

kerület legyen és minő beosztással, vagyis hogy melyik alesperességhez mely plebániák csatoltassanak. Ezen konkrét beosztási tervzet aztán közzé fog tetetni és a felszólamlások érdeméhez képest fogja azt a zsinati bizottság véglegesen szövegezni. — amin persze a zsinat ott változtat, a hol jónak látja. A beosztás elkészítésében a főesperesek és a kerületi koronagyülések a saját legjobb belátásuk és a helyi viszonyok figyelmes mérlegelése alapján járjanak el. Nem köti őket semmi. Nem is volna tanácsos egy ekkora területű és oly sokfélekép tagolt megyében valamely chablont állítani fel, mert ami jó — mondjuk — Csikban, az kevésbé lehet jó Hunyadban. Ép azért a régi decanatus-ok feléléstése a tizedes rendszer alapján ma már anachronizmus volna. Nincsenek is nálunk többé Dekánok, hanem csak esperesek. A szebeni és brassai főesperesek neveztek magukat nehnapján Dékári-nak; de ezt már csak hagyjuk az egyetemi karok elnökeinek, akik nem keveredhetnek abba a hirbe és gyanúba, amibe a régi esperes-dékánok, akiket egy jókedvű öreg egyetemi professor quondam így pingált fel a táblára: DECANUS = Deferens Episcopo Crimina Aliorum Non Veró Sua.

Az espereskerületi tanfelügyelők rendszeresítését abból a szempontból kell megítélni, hogy az iskolai adminisztráció, a paedagogiai és didaktikai ellenőrzés szakértő papok vagy világiak kezébe jusson. Mert ez lényegesen különbözik az esperesi, vagyis a tisztán egyházmegyei adminisztrációtól. Lehet valaki jeles esperes, de gyöngye tanfelügyelő, — és viszont. A központi tanfelügyelőség szervezése olyképp, hogy onnan járjanak ki a vidékre ellenőrizni, — jó gondolat. De ez is, a többi is, tessék az uraknak konkrét javaslatok alakjában, külön papirlapokon, akár a koronagyülésen beadni, akár közvetlenül a zsinati bizottságnak beküldeni. Így a cikkíró úr egyik praktikus indítványát így szövegezhette meg:

§.

A püspöki körlevelek, a Directoriumok, egyáltalán a főhatóságok sajtó útján kiadott összes rendelkezései, ezután a püspöki irodából közvetlenül, keresztökös alatt fognak az illetőknek megküldetni.

Ez jó gondolat, praktikus eszme s nem is kell sokat indokolni. Én p. o. a mostani rend mellett a püspöki körleveket, azután, hogy kiadják, rendszeren 3—4 héttel kapom. Miért? Mert közbe van egy úr, a kinél az a motto, mint bélyegi Billig Mártonnál, a leglustább postamesternél a világon: Ma nem expedialunk. És mindennap lévén ilyen ma, csoda-e, hogy én is arra szavazok, hogy az efféléket a központ közvetlenül expedialja; mert a magyar posta ma már annyira fejlett, annyira megbízható, hogy ez az eljárás egészen helyénvaló.

—rst—

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollal és pénzünkkel az egyházmegyéink érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

Tervezet

az erdélyegyházmegei papi nyugdíjintézet alapszabályainak módosításához a felcsiki esperes-kerület részéről.

A felcsiki espereskerület papságának Karcfalván 1907. évi november hó 22-én tartott gyűlésében fölvetett jegyzőkönyv 7. pontja értelmében, mi alulírottak megbizattunk, hogy az erdélyegyházmegei papi nyugdíjintézet alapszabályainak módosítására nézve tervzetet készítsünk és azt a tavaszi koronagyülésen bemutassuk.

Terveztünk a következő:

Az 1—6 §. marad a régi.

V. Jövedelmi források.

7. §. A nyugdíjintézet jövedelmi forrását képezik: (Tagsági könyv 5. lapján a) b) c) d) e) maradnak.)

f) A számadási kötelezettség alatt álló minden egyes templom pénztára emelkedőleg a nyugdíjalpba fizessen évenként ezer lélek után 10—10 koronát.

g) A nyugdíjalp háza, mely 24.000 korona becsárban van feltüntetve, nyilvános árverésen adassék el örök áron; s az ebből befolyó összeggel a nyugdíjalp javára vétessek legnagyobb %-ot hozó állampapír.

h) Az erdélyi püspökséghez tartozó minden egyházi javadalom időközi jövedelme, ha az helyettes nem igényel, egészen; ha helyettes kell, akkor a jövedelem 25% a csatoltassék a nyugdíjalpához.

i) Szentszéki tanácsostól fölfelé minden kintüntetett pap, kintüntetésekor egyszersmindenkorra fizet a nyugdíjalp javára 50 koronát.

j) az úgynevezett kisegítő-alap meglévő és ezután befizetendő összege egészben olvasztassék be a nyugdíjalpba.

Ugyanis, úgy a papoknak, mint a kántortanítóknak fizetése legalább a legszerényebb igényeknek megfelelően rendeztetett, illetőleg rendezése folyamatban van. E helyen azt is javasoljuk, hogy a kisegítő-alapnál az alapvető százalékkules revidiáltassék, mert bizonyos az, miszerint sok helyen a befizetés nincsen arányban a tényleg élvezett jövedelemmel.

Továbbá olyan hitoktató káplánok, kik a hittanításért államtól, vallási, vagy bármely más alaptól fizetést élveznek, ezen fizetésük után egy bizonyos százalékot tartozzanak a nyugdíjalpba olvasztandó kisegítő-alap javára befizetni.

k) Aki szolgálat közben magasabb javadalommal egybekötött állomásra lép elő, az újabb és előző beszámítható javadalma közötti különbözet 10%-át köteles a nyugdíjalpba egyszersmindenkorra befizetni.

VII. A nyugdíjösszeg és nyugdíjazás.

13. §. Az évi nyugdíj következőleg állapítatik meg:

a) 1—15 éves pap nyugdíjazás esetén kap	1400 K
b) 15—20 " " " " "	1600 "
c) 20—25 " " " " "	1800 "
d) 25—30 " " " " "	2000 "
e) 30—35 " " " " "	2200 "
f) 35 éves és azon felüli pap	2400 "

A 13. §. ilyen alakú módosítását azért hozzuk javaslatba, mert mindnyájan egyformán pa-

pok vagyunk, jöllehet különböző dispositióban, s ezenkívül szükségleteknek mindnyájan egyenlő mértékben alá vagyunk vetve. Betegség, orvos-ság, gyógykezelés költségeket vesznek igénybe s megtörténhetik, hogy a II-ik osztályba sorozott falusi nyugdíjasnak ilyen célokra több a kiadása, mint az I-ső osztályos városi papnak, ki orvost, patikát otthon kezűgyben mindig talál. Eszerint tehát kétfele nyugdíj ne létezzék.

Továbbá e §. módosítását indokoltá teszi még az is, hogy a szolgálati évek emelkedése szerint minden pap érdemesíti magát arra, hogy a tanító 5-öd éves korpótléka rendszerével öt évenként nyugdíjigénybe is emelkedjék.

Méltányos is a nyugdíjigénynek az évek számához mért emelkedése, mert pl. az állam és közigazgatás és minden más erkölcsi testület a jelenlegi viszonyoknak megfelelően embereit az egész vonalon méltányos nyugdíjjal látja el, sőt a lex Apponyiane szerint az egyszerű falusi néptanító 40 évi szolgálat után 2200, kisebb városi tanító 2600 korona nyugdíjra számíthat. S a küzdelmes papi pályán melyikünk nem sarkal nagyobb és lelkesebb munkálkodásra az a tudat, hogy az évekkel szaporodó fádalmak jutalma, magasabb nyugdíjigény leend?

14. §. A nyugdíjintézet rendező tagjai évenként a nyugdíjalpba a következő befizetéseket tartoznak teljesíteni.

a) 1—15 éves pap fizet évenként	50 K-t.
b) 15—20 " " " " "	55 "
c) 20—25 " " " " "	60 "
d) 25—30 " " " " "	65 "
e) 30—35 " " " " "	70 "
f) 35 éves és azon felüli pap fizet	75 "

Az itt felállított fokozatot indokolja a nyugdíjigénynek öt évenkénti emelkedése, a mely egyébiránt, ha érvényes részletekben történik a befizetés, a legfiatalabb és legszegényebb jövedelemmel bíró papot sem fogja tulterhelni.

15. §. A kik szerzetes rendből vagy más megyéből lépnek át, azoknak nyugdíjigénye és így fizetési kötelezettsége is csak az átvételi idő után kezdődjék és az eltöltött szolgálati évek után birjanak jogosultsággal.

(Vége köv.)

Új házassági rendelet.

(Folytatás.)

6.

VI. — Az illetékes lelkész, valamint annak főpapja, engedélyt adhatnak más meghatározott és bizonyos papnak, hogy a megbízott működési területének határai között érvényesen közreműködhessek a házasságok megkötésénél.

A meghízott pap azonban köteles a megbízatás határai között maradni és betartani mindazon szabályokat, melyek fentebb a IV. és V. számok alatt elő vannak írva az illetékes lelkész, valamint az egyházi főpapra nézve, mert különben közreműködése semmis és tilos.

Magyarazat. Némelykor megtörténhetik, hogy az illetékes lelkész, vagy maga az illetékes egyházi főpap betegség vagy távollét miatt nem jelenhetnek meg valamely házasság megkötésénél. Ilyenkor joguk van saját hatalmukat másra átruházni. De ez a más, csak felszentelt áldozó pap lehet. És nem szabad azt mondaniok, hogy

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, vladákat, fjeleti rzzadást

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mindhogy értéketlen utánzatokat is kínálunk, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárban. — Ára évenként 4.— korona.

akármelyik áldozópap jelen lehet a házasság megkötésénél, hanem határozottan ki kell hogy jelöljék a megbízott pap személyét, hogy az bizonyos legyen. A jog átruházásnak is bizonyosnak és határozottnak kell lennie, úgy hogy a megbízott pap biztosan tudja, hogy ő meg van bízva. Ha főpap biz meg egy alárendelt papot, az köteles a megbízatást elfogadni. Ha azonban a lelkész biz meg valakit, aki neki nem alattvalója, például nem káplánja, akkor a megbízatás csak akkor érvényes, ha a megbízott azt elfogadja. Ha rokon vagy jó barát akar valamely házasság megkötésénél mint eskető pap közreműködni, akkor köteles az illetékes lelkésztől vagy az illető helynek főhatóságától esetről esetre felhatalmazást kérni. A felhatalmazottak, vagyis akik átruházott hatalmat kaptak arra, hogy házasságkötésnél mint eskető papok közreműködjenek, kötelesek a lelkészek s egyházmegyei főpapok számára fentebb a IV. és V. számok alatt előirt szabályokat szigorúan betartani és a megbízás határai között maradni. Ha tehát csak egy esetre kapott valamelyik pap megbízást, esküsz ezen meghatározott esetben szerepelhet. Ha ugyanazon esetben nem a megnevezett házasulandók jönnek esküvésre, hanem egészen más személyek, ezeket már érvényesen egybe nem adhatja, mert megbízatása nem ezekre szól.

„VII. Halálos veszedelem fenyegetése alkalmával, midőn sem illetékes lelkész, sem helyi főpap, sem pedig ezek egyike által netán felhatalmazott pap nem kapható, a lelkiismeret megnyugtatót végett s esetleg gyermek törvényesítése végett a házasságot bármelyik pap és két tanú előtt érvényesen meg lehet kötni és meg is van engedve.”

Magyarázat. Midőn a házasulandó felek egyike, vagy mindketten halálos veszedelemben forognak vagy betegség vagy egyéb elkerülhetetlen vagy legalább annak látszó baj miatt és talán vadházasságban éltek, sőt gyermek is van és kívánának hamarosan megesküdni, hogy lelkiismeretük meg legyen nyugtatva, és gyermekük is a házasság megkötése által törvényesíthetők, de sem illetékes lelkész, sem helyi főpap, sem ezek által felhatalmazott más pap kéznél nincs: akkor bármelyik áldozópap és két tanú előtt a házasságot érvényesen és tilalom nélkül megköthetik.

Ez a rész ismét nagyfontosságú újítás.

„VIII. — Ha valamely országban előfordulna az az eset, hogy sem illetékes lelkész, sem helyi főpap, sem általuk felhatalmazott áldozópapot nem lehet találni, ki előtt a házasságot megköthetnék és ez a szomorú állapot már egy hónap óta tart: akkor a jegyesek két tanú előtt érvényesen és törvényesen megköthetik a házasságot, kijelentvén előtűk házasságkötési kölesönös megegyezésüket.”

Magyarázat. Azon országokban, hol eretnekek, szakadárak vagy pogányok uralkodnak, rendszeren elnyomják a katolikus egyházat és így megtörténik, hogy sok helyen, hol katolikusok is laknak, vagy egyáltalán nincsen lelkész, vagy ha van, talán börtönben szenved, avagy messze távolban működik a szétszórt hívek lelki javára és egyhamar nem jöhet vissza. Vagy talán az is híhető, hogy valahol meghalt. Esetleg ugyanazon helynek főpapja ugyanazon körülmények között van és egyik sem képes maga helyett felhatalmazott áldozópapot küldeni az ilyen szomorú helyzetben lévő hívekhez. Ilyen esetben egy hónapi idő elteltével a házasulandók két tanú előtt is érvényes és törvényes házasságot köthetnek, csak jelentsék ki mind-

ketten egyszerre, hogy ők ezen két tanú előtt házasságot akarnak kötni. Ez az engedély eddig is megvolt.

„IX. 1. §. Mihelyt a házasság meg van kötve, a lelkész vagy helyettese köteles azonnal beírni a házassági anyakönyvbe az új házasok és tanuk neveit, a házasságkötésnek helyét és napját s más egyebet azon módon, a mint azt a szertartási könyvek vagy saját egyházi főhatósága előirták; és ezt pontosan meg kell tenni mindig, még akkor is, ha a házasság megkötésénél más áldozópap szerepelt a rendes lelkész vagy annak főhatósága megbízása folytán.

2. §. Azonkívül a lelkész köteles beírni a keresztesített anyakönyvbe is, hogy ezen házasságfelvétel napján az ő egyházközségében házasságra lépett. Ha a házasság más helyen megkeresztelve, akkor a házasságkötésnél közreműködésre jogosult lelkész a házasságlétrejöttéről akárcsak egyenesen, akár a püspöki hivatal útján jegyzéket köteles küldeni azon lelkészhez, kinek községében a házasság megkeresztelték, hogy ott a keresztesített anyakönyvben a házasságkötést jegyezze fel.

3. §. Valahányszor a fenti VII. és VIII. számok alatt jelzett módon jön létre házasságkötés, első esetben a pap, második esetben a tanúk kötelesek a házasulandókkal egyetemlegesen gondoskodni, hogy a házasság megkötésének ténye az előirt házassági anyakönyvekben minél hamarabb följegyeztesse.”

Magyarázat. A házasságkötés igen fontos ügy állami, mint egyházi szempontból. Állami szempontból fontos, mert hiszen a házasság alapja a családnak, a család a községeknek, a községek pedig az államnak. A házasság alapja a gyermekek törvényességének, rangjának, tisztességének és örökösödésének. A házasság a keresztények között szentség s mint ilyen a keresztény családnak és keresztény társadalomnak alapja. Igen nagy érdeke tehát háznak ügy, mint államnak tudomást szerezni a házasságkötésekről és azokat állandóan szemmel tartani. Az egyház ezen fontos okokból igen régen behozta már a házassági anyakönyveket, mikor az állam meg nem is áldott azokról és most is nagy gondoskodással vezeti azokat.

Jelen rendelet is nagyon sürgeti, hogy mielőtt házasság jön létre, azt azonnal írják be az erre rendelt anyakönyvekbe. Ezen kötelesség első sorban a lelkész (parochust) és akadályoztatása esetén helyettesét terheli még akkor is, ha netalán a püspök (helyi főpap) vagy lelkész megbízottja volt jelen a házasság megkötésénél, mint eskető pap. Be kell írni a házasfelek és tanuk nevét, valamint a házasságkötés helyét és napját és minden egyebet, miket a szertartási könyvek és az illetékes egyházi főhatóság előirtak. Például mindkét fél szület; hogy valjon gyóntak-e, áldoztak-e; valjon kellőképpen oktattak voltak-e, valjon valamelyik fél özvegy-e vagy törvényesen elvált stb.

Azt is nagyon sürgeti jelen rendelet, hogy a házasságkötés tényét, a házasfelek keresztesített anyakönyvben is jegyezzék fel a lelkészek. E z

újítás, de nagyon könnyű eljárás. A plébános felnyitja a keresztesített anyakönyvét, megkeresi a házasfelek megkereszteléséről szóló rovatokat és a megjegyzés rovatába beírja, hogy ezen személy ezen egyházközségben, melyik napon mivel kötött házasságot. Ezen megjegyzés a lelkésznek igen nagy szolgálatot fog tenni bármely előfordulható esetekben. Ez az eljárás a házassággal való visszaélés ellen is igen nagy orvosszer.

Ha a házasság halálos veszedelem alkalmával kivételesen idegen lelkész előtt jön létre, vagy pedig más esetben lelkész hiánya miatt két tanú előtt kötik azt meg a VII. és VIII. pontok szerint: ezen esetekben úgy az idegen lelkész, mint a két tanú kötelesek a házasulandókkal együtt arról gondoskodni, hogy a megkötött házasság az előirt könyvekben szabályszerűen felírva legyen. Ez is igen fontos új intézkedés, mert jelzett különleges esetekben az egyház előzékeny intézkedése folytán érvényes házasság jön ugyan létre, de ha rögtön be nem írják az anyakönyvbe, ebből a házasfelekre s gyermekeikre nagy kár származhatik. A házasfeleket ugyanis írott okmány hiányában később vadházásoknak, gyermekeiket pedig törvényteleneknek tartanak. De maguk a házasfelek is könnyen követhetnének el visszaélést, önkényüleg felbontva az eltagadható házasságot és bűnös vadházasságba sülyedvén új házasság kötése által.

A szerkesztő üzenete.

Ehéd. Kösztöm az értesítést. Ilyen tavaszi újábrébredés kellene sok-sok községnek.

Dr. R. N. Wien. Halás köszönt. Alzattal kérem keressen fel többször is legyen segítségére a szerkesztői teher viselésében. Hódolat.

B. K. Útmi egyáltalán nem akarunk senkit — ütésel nem lehet az embereket megnyerni, legfeljebb egy pár „viszontütleget” kaphat. Különösen nem szabad úti másokat akkor, mikor az ő vallásuk törvényeit tartják be. Hisz akkor magunk alól huzzuk ki a gyékényt. Különben pax.

P. Kösztöm a dolgozatokat. Az egyik jön; a másik nagyon éles. Már pedig az én programom az, hogy senkit sem bántani. Annak az úrnak babérait — meg ha mesterségesek is — letépné nem akarom. Ne csináljunk neki reklámot. Ugyeár nem nehezelt ezért. Sok igazságot mond el, de börtöl a kezében. Béke legyen velünk!

B. J. A szives meghívást köszönöm, — sajnos olyan kedves kirándulásokra nincs időm. De majd ...

Sz. 99—1908. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszéknek 1907. évi 9329. számú végzése következtében dr. Mayer Ödön gyulafehérvári ügyvéd által képviselt székesfehérvári Prager Mór javára gyulafehérvári Goosz Dániel ellen 292 K. 97 f. s. jar. erejéig 1908. évi január hó 20-án foganatosított biztosítási végrehajtás utján le- és felülírtak el 1300 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: bór, stb. nyilvános árverésen eladhatnak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járási bíróság 1907. évi V. 1287. számú végzése folytán 292 kor. 97 f. tőkekövetelés, ennek 1908. évi október hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/30 váltódíj és eddig összesen 61 kor. 05 fillérben bírólag már megállapított költségekre erejéig Gyulafehérvárt leendő megtartására **1908. évi április hó 2-ik** napjának d. u. 4 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Gyulafehérvárt, 1908. évi márcz. 6.

Papp Károly, kir. bir. végrehajtó.

Kerestetnek

az ország minden nagyobb városaiban és községeiben egy most szervezés alatt álló **életbiztosító-társaság** kalmaképviselek, kik 1000 koronától 10 000 korona évi jövedelmre tehetnek szert, amennyiben szellemi és anyagi képességgel bírnak. Gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. Kellő járással nem bírók díjmentesen

begyakoroltatnak. Csakis írásbeli ajánlatokat **FISCHER K. irodája RÁKOSPALOTÁ**, továbbít.

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvárt.

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságú és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvényszéknek és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia“ takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna“ gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkesi hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣♣ **Allandó kiadványai:** ♣♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallásirodalmi és szép-
* * * * * irodalmi heti közlöny. * * * * *

Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
tulajdonában.

XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hírlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
* * * * * hetilap. * * * * *

Saját tulajdonában.

XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesületek hivatalos közlönye. V. évfolyam.

Megjelenik füzet alakban havonként egy-
szer két nyomtatott iv terjedelemben.

Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Írta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastag füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitigazságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérnálás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi biráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum.)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatok könyv akár egyes áldozároknak, **ad personam**, akár nagyobb egyházak vagy szerzetesestestületek sekrestyeigazgatói számára.

- Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lemergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szpori János, főgimn. tanár.
Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Írta: Jálínth György.

Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

**Lelkészi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkészi czim-
mel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.**